

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

1. De certis quibusdam Priuilegijs conceßis Religiosorum Mendicantium
Ordinibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

terius nutu, & voluntate non pendeat. Fratres igitur Minores tanquam conuiuæ quidam, vel à Romano Pontifice, vel ab ijs, qui ipsis eleemosynas largiuntur, inuitantur, quibus nempe victus, vestitus, & cætera ad studium, cultum, ac ministerium diuinum necessaria subministrantur. Argumenta verò Ioannis XXII. probant quidem vsum iuris, qui est facultas vtendi rebus in proprium commodum, salua earum substantia, à dominio minime separari in ijs, quæ vsu consumuntur, quando talis facultas ita nostra est, vt nõ sit alienæ voluntati subiecta: sed hic vsus non est facti, nec cadit in Fratres Minores. Cum ergo quaeritur, num Frater Minor, quum edit panem, licitè consumat? Respondeo, licitè consumere. Cum deinde infertur, ergo iustè: Non nego. Cum subinde, ergo habet vsum Iuris: Distinguo. Habet quidem vsum facti licitè, ac iustè, quia voluntate Domini panem edit, & consumit; sed non tamen vsum iuris habet, qui ipsi absque alterius nutu, & voluntate conueniat: talis enim vsus, qui ex aliena voluntate non pendet, dominium tribuit, ac præstat in pane.

IOANNIS AZO-
RII LORCITANI, E SO-
CIETATE IESV,
INSTITVTIO
NVM MORALIVM,
LIBER XIII.
CAPVT PRIMVM.

De certis quibusdam Priuilegijs, Ordinibus Religiosorum Mendicantium concessis.

PRI MO quaeritur, Quo modo, quaque occasione Fratrum Mendicantium Ordines fuerint prima sua priuilegia consequuti. Antequam Mendicantium Ordines fundarentur, florebant, ab antiquis Ecclesiæ temporibus Monachorum, & Canonicorum etiam Regularium instituta: erecti verò, & stabiliti Mendicantium Ordines, multa præter Monachorum commune ius, institutum, morem, ac disciplinam solitam introduxerunt, non sine causa videntur, ideoque non multò post, maleuolorum, & obtrektorum calumnijs, ac molestijs appeti, & infestari cœperunt: Nec vulgares homines eos vexauerunt, sed literati, & docti, qui studio nescio quo pietatis, ac veritatis adducti, & perimori videbantur. Guilielmus quidam in oppido Amatoris apud Sequanos natus, idemque Bellovacensis Canonicus, & Odo cognominatus, de Duaco, Giraldus Sigerius, & alij Doctores Pari-

sienfes Sorbonici, non solum in templis ad populum habitis concionibus, & in scholis publicis disputationibus, sed etiam scriptis libris multos errores in Vulgus sparsere; docentes Religiosos, siue Fratres Mendicantes fas non esse docere, concionari, sacras poenitentium confessiones audire, Sacramenta ministrare: debere item eos suis manibus laborare ad victum, & vestitum sibi comparandum; & omnino eos, qui corporis viribus valerent, ad laborandum esse adigendos: Ad hæc, non licere eis secularium Doctorum, ac Magistrorum numero adscribi, ad honorificos eorum gradus, & titulos prouehi, & insignia deferre: tãdem nemini ius esse se suis rebus vniuersim abdicare, nec esse licitum ei, qui firmo corpore fit, viribusque sanis, & integris, ex cibo mendicato viuere, & sustentari.

Hicce calumnijs, & erroribus sparsis, illi Theologi, vehemèter sanctæ Parisiensis Academiæ conturbantur: vt proinde S. Thomas opusculum exiguum ediderit cõtra impugnantes Religionem: Sanctus quoque Bonauentura Apologia, & Opusculis conscriptis eos egregiè confutauit: Alexander item Halensis non nihil in eandem sententiam scripsit, eiusmodi persecutionis procella excitata videtur Apostolicam Sedem tenente Innocentio Quarto. Porro Guilielmus ille, ab Alexandro Quarto est Romam euocatus, vbi auditus, conuictus, & damnatus Beneficijs omnibus spoliatus esse perhibetur, eiusque liber publicè igni exustus, & ipse auctor à sancto Ludouico huius nominis IX. Francorum Rege, tora Francia expulsus, & eiectus. Giraldus verò graui paralyti, & fœdâ lepra consumptus interijt. Guilhelmi autem liber ille, sic inscribatur. *Tractatus breuis de Periculis nonisimorum temporum ex Augustini doctrina collectum.* In eo libello continebantur contra Mendicantium Regularium cœtus eiusmodi errores: Mendicantes Fratres esse in statu periculoso, nec saluos esse posse: Non licere alicui omnia bona spontè relinquere, nec cibo mendicato viuere, etiam Christi causa: Lethaliter peccare largientes eleemosynas Fratres Mendicantibus. Itè quicquid scriptura refert de falsis prophetis, falsis Apostolis, & Antichristi nuncijs, intelligi de Religiosis mendicis. Et hæc fuit prima excitata tempestas, contra Mendicantium Ordines, qui subesse, & parere Academiæ Parisiensis recusabant.

Secunda exoriri cœpit sub Innocentio III. qui præcepit, ne Mendicantium Ordines admitteret: et seculares homines ad Diuina officia audieda diebus Dominicis, ac festis: Ne item conciones haberent ad populum in suis templis, donec omnia in singulis parochijs Missarum sacrificia facta essent; nec vllas confessiones audirent absque Parochorum permisso, & concessu. Ne vsquam concionarentur Episcopo concionante, vel alicubi concionem audiente. Item, si in eorum templis aliqui sepelirentur, ipsi Mendicantes certam pensionem Parocho soluere intra octo dies, etiam si Parochus nihil omnino petijset.

Inde Parisienses Sorbonici supra nominati Doctores ansam arripuerunt publicè docendi, priuilegia Pontificum Mendicantibus concessa, in quibus eis dabatur facultas confessiones excipi-

endi, &

endi, & ad Diuina officia admittendi homines seculares, nullo modo derogare auctoritatem Parochorum; & proinde nihil huiusmodi priuilegijs obstantibus, seculares homines sua peccata Mendicantibus confessos Ecclesie præcepto minimè satisfacere, nisi Parochis semel in anno confiterentur, nec rem diuinam diebus Dominicis, ac festis in sacris Mendicantium ædibus audientes, Ecclesie præceptum seruare, nisi in sua quisque Parochia hisce diebus interesset. Tandem eo vsque docendo, & scribendo processerant; vt Ioannes quidam de Poliaci dictus, tres errores, tum inter concionandum, tum inter docendum in scholis in vulgus disseminauerit, quorum primus erat: *Confessio Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi confessiones, teneri ad confitendum deum proprio Sacerdoti eadem peccata, que olim fuerant confessi.* Secundus error: *Posito edito Concilij Generalis, quod habetur in ea. Omnis vtriusque sexus, De peccatis, & remissis. Romanum Pontificem non posse facere, ne Parochiani teneantur ad sua omnia peccata confitenda semel in anno, proprio Parocho.* Tertius: *Non posse Romanum Pontificem, immò nec Deum quidem potestatem generalem concedere, quin confessus habentibus huiusmodi facultatem, teneatur ad confitenda iterum suo proprio Parocho eadem peccata.* Sic ille. Qui quidem errores, tanquam periculosi, necnon & valde perniciosi, damnati sunt à Ioanne XXI. in Constitutione, que habetur inter extravagantes communes, De heret. & schismat. hoc initio: *Vas electionis; & auctor eorum dogmatum, est Auenionem vocatus, auditus, conuictus, & damnatus.*

Fuere non pauci ex Catholicis, tum Theologi, tum Canonici iuris interpretes, eisdem temporibus, ac deinceps, è quibus precipui numerantur ij: Henricus Gandauensis, Bernardus, Hostiensis, Ioannes Monachus, Archidiaconus, Glossa, & alij; vt citant Adrian. in 4. de confessione, q. 5. Sot. in 4. d. 18. q. 4. a. 3. immò, vt Henricus Gandauensis quodl. 7. q. 2. 4. testis est, Parisijs conuocati fuerunt plures, quam duodecim Episcopi, & Theologi Doctores, & iuris Canonici interpretes, qui omnes vno ore docuerunt, priuilegia Mendicantibus concessa ad confessiones audiendas, intelligi, seruato iure, quod Parochi habent de audiendis semel in anno subditorum confessionibus: non quod ita desperent, vt Ioannes ille Poliacensis, vt Romanum Pontificem negaret posse eiusmodi priuilegia concedere, videlicet, ne confessi Mendicantibus, iterum ad confitendum Parocho adstringerentur: sed quod negare tam amplam facultatem eis à Romano Pontifice fuisse concessam: ergo ij Doctores de quæstione tantum facti, non iuris locuti sunt. Hæc de procellis contra Mendicantium Ordines concitatis.

Secundò quæritur, An Religiosos Mendicantes deceat munus, publicè docendi populum? Nam 17. q. 1. per multa capita iure communi Monachis interdicitur huiusmodi Magisterio? Respondeo cum S. Thoma opuscul. 19. cap. 2. & c. 10. & 12. olim Monachorum Ordines non fuisse institutos, vt ministeria Ecclesiastica obirent, sed vt solitariam vitam religiosè colerent: bene tamen Ordines Mendicantium, vt ipsi, qua possent opera, & diligentia Episcopos, & Presbyteros iuuant, defides præsertim, ac negligentes.

Tertiò quæritur, An fas sit Religiosis Mendicantibus concionandi munere fungi? Id ideo quæritur, quod hæc prouincia tantum est Episcopis, ac Presbyteris iniuncta: & Monachorum est, vt colligitur ex c. Alia causa 16. q. 1. pasci, non pascere. Respondet idem S. Thom. concionandi officium in Episcopis quidem, ac Presbyteris esse ordinariu, quo ratione sui muneris vtitur; in Religiosis verò esse extraordinarium, & quod priuilegio, ac facultate commissa, & demandata à Romano Pontifice exequantur, quodque quamuis initio Monachi non fecerint, postea tamen necessitate urgente, ac compellente, obire consuetudine, ac priuilegio ceperunt.

Quartò quæritur, An Mendicantium sit Sacramenta conferre? Occasio dubitandi est, quia, vt ex Decreto Gratiani, per multa capita constat 16. q. 1. ab hoc munere Monachi prohibentur. S. Thomas respondet opuscul. 19. c. 4. & c. 10. & 11. id Episcopis, & Parochis iure ipso, & ratione muneris conuenire: Religiosis verò priuilegio, & beneficio Romani Pontificis, pro necessitate, vel utilitate Ecclesiarum.

Quintò quæritur, Cur Religiosi Mendicantes in studia literarum incumbant, cum olim Monachi solum quieti, silentio, solitudini, & contemplationi operam dederint? Respondet itidem S. Thom. locis citatis, & ca. 11. Mendicantium Ordines sese literis applicuisse: cum instituti fuerint, non tanquam Monastici Ordines ad solitariam vitam agendam tantummodo, sed ad salutem animarum procurandam, propagandam, augendam, conferuandam.

Sextò quæritur, Cur Mendicantes Religiosi in medijs oppidis, ac ciuitatibus sua ferè Cœnobita exeruant; ac proinde ciuium tumultibus exposita; cum tamen Monachi longè ab hominum cœtu, & frequentia remoti in agris, montibus, & solitudinibus sua Monasteria exedificauerint? Respondeo cum S. Thom. locis citatis, ideo Mendicantes in Ciuitatibus habitare, vt iuuent alios, & ipsi pariter eorum largitionibus adiuuentur, cū Christi causa omnia reliquerint. Monachorum verò proprium non fuit alios docendo iuare, aut se fundis, possessionibus, ac bonis stabilibus in comune abdicare.

Septimò quæritur, Cur Mendicantes viribus alioqui præditi, manibus minimè laborent; cum ex Augustino per totum librum de opere Monachorum, ex Basilij, item & Benedicti Regula, & cap. De præsentium 16. q. 1. manifestè constet olim Monachos manibus laborare consueuisse? Respondeo cum S. Thom. opuscul. 19. cap. 5. non idem iuris esse de Mendicantibus, quod de Monachis. Illi enim sunt instituti ad docendum, concionandum, conferendum Sacramenta, & proinde ad diligentem literis operam nauandam. Porro, qui spiritualia seminant, meritò, ait Apostolus, temporalia metunt, & qui altari seruiunt, ex altari viuunt: Monachi verò minimè.

Octauò quæritur, An liceat nobis omnia Christi causa relinquere? ita vt nihil proprium priuatum, aut communiter habeamus? Respondeo cum S. Thoma in opuscul. 19. cap. 6. non solum nobis id licere facere, sed magni esse meriti, & præmij apud Deum; ac multos Sanctorum id ipsum exemplo

1. Cor. 9.
Hebr. 13.

nos suo docuisse. Nec est, cur quispiam opponat, eum se multis periculis obijcere, qui omnia relinquit, nil sibi referuando: qui enim propter Christum se suis bonis spoliatur, non se in pericula conijcit, cum spem in Deo ponat: is enim, cuius est omnium mentes, & corda, quod voluerit, flectere, piorum hominum charitatem in pauperes deesse non patitur. Neque verò calumniantium illa vox, Avari esse omnia retinere, nihil tribuere: Prodigum contra, sua omnia disperdere, nil sibi referuare, vllam vim habet. Nam qui ob Christi amorem, sua omnia in pauperes distribuit, nihil planè disperdit, nihil dissipat, quia quod pauperibus datur, Deus tãquam sibi datum, acceptum, & gratum habet. Neque huic bonorum abdicatione Dei causa facta repugnat, quod in precatione Dominica assidue petimus à Deo, Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, hoc est, victum necessarium. Nam Dei ope, & auxilio freti omnia spontè deserimus, quoniam nihil deest timentibus eum. Et: *qui iactas cogitatum suum in Dominum, enutritur ab eo.*

Matth. 6.

Psal. 33.

Nonò quaeritur, An voluntaria mendicitas tuta conscientia propter Christum suscipi queat? Respondet S. Thomas, loco citato, mendicitatem spontaneam, quæ Christi causa eligitur, magni esse meriti, & fructus. Et ineptè quidam sacras Scripturas obijciunt tanquam mendicitatem improbant; quippe quam Sapiens, Deum orans, deprecetur: *Mendicitatem, inquit, & diuitias ne dederis mihi: nec enim sacræ literæ mendicitatem spontaneam, & in Dei cultum, & obsequium libenter susceptam improbarunt, sed mendicitatem coactam, & inuitam tantummodò. Et quamuis aliqui contendunt, Christum Dominum ex elemosynis mendicatis vicitasse, sicut etiam nudis pedibus incessisse: id tamen ex Scripturis non cogimur asserere: Nec Mendicantium Ordinum paupertas hoc solo innititur, quod Christus semper mendicauerit, aut nudis perpetuò pedibus incesserit: sed in eo, quod licet ille aliquando loculos habuerit, & calceamenta portauerit, genus pro nobis factus est, ita vt dixerit: *Vulpes foueas habent, & volucres caeli nidus: Filius autem hominis non habet, vbi caput suum reclinet.**

Ioan. 13.

1. Cor. 9.
Luc. 9.

Caput II.

Aliæ quaestiones de Mendicantibus Ordinibus diluuntur.

P R I M O quaeritur, An Priuilegia Mendicantibus concessa ad confessiones peccatorum audiendas, ad conciones habendas, & ad seculares homines ad Diuina officia, in ipsorum templis diebus Dominicis, ac festis admittendos, & similiter ad eos recipiendos ad Sacramenta, & sepulturam, quam elegerint, sint abrogata? Respondeo, nequaquam esse dubitandum, quin pro varietate temporum, ac rerum diuersa fuerint Mendicantibus ab Romanis Pontificibus data Priuilegia. In primis Gregorius IX. anno Domini 1238. Constitutionem edidit, qua omnibus Ecclesiarum præfectis præcipit, vt Mendicantes rem diuinam facere, conciones habere, ac sacras peccatorum Confessiones audire liberè permittant: nihil a-

liud de hac re statuit. Eandemque Constitutionem innouauit Innocentius III. anno 1245. qui tamen postea prohibuit ab his omnibus ministerijs Mendicantes. Sed hanc prohibitionem sustulerunt per Priuilegia Dominicanis concessa Alexander III. anno Domini 1255. & Urbanus III. & Clemens III. anno 1265. & hi tres Pontifices constituerunt, vt confessi Mendicantibus nulla ratione cogentur eadem peccata Parocho confiteri. Sic enim dicitur in extrauag. Ioannis XXII. *Vas electionis, De Hæres. & Schismat.* Eademque Priuilegia, sed restrictè, & angustè cõfirmavit Bonifacius VIII. Constitutione, quæ sic incipit: *Super Cathedram Moysi,* quæ ad verbum continetur in Clem. Dudum, De sepult. & eam postea abrogauit Benedictus XI. Constitutione, cuius initium est, *Inter cunctas,* & habetur inter extrauag. communes, De priuil. vbi ampliora facit Priuilegia Mendicantium, quæ Bonifacius restrinxerat. Ioannes XXII. in prædicta Constitutione, *Vas electionis, inter communes, De hæres. & schismat.* Ioannem vulgò dictum de Poliano, cuius supra mentionem habuimus, condemnauit; & deinde constituit, vt confessi Fratres Mendicantibus minimè compellerentur vi legis, aut Canonis confiteri denud Parocho peccata; id quod ante Bonifacium definierat Alexander III. & Clemens III. vt in ea Constitutione refertur. Verum Sixtus III. videtur hæc omnia reuocasse in Constitutione sic exordiente: *Vices illius, quæ habetur inter extraneas communes de Treuga, & Pace:* vbi propter controuersias inter Mendicantes, & Parochos Ecclesiarum præfectos in Flandria, & Germania excitatas, Pontifex imperat, ne deinceps Parochi dicere audeant, à Mendicantibus hæreses exortas fuisse, cum verè fides, ac religio Christi sit illorum opera aucta, & propagata, & Ecclesia illustrata. Ne item Fratres, & ipsi Mendicantes in posterum doceant, Parochianos non teneri ad rem diuinam audiendam in suis Paroecijs diebus festis, atque Dominicis: cum sit iure decretum, hisce diebus Parochianos ad id obligari. Nec similiter in posterum doceant Parochianos non obligari ad peccata confitenda proprio parocho, saltem in Paschate, cum id præstare iure debeant. Hæc ille Pontifex ferè ad verbum. Vi huius Constitutionis nostra etiam extat in Flandria, Gallia, & Germania lites, & discordia vigent inter Mendicantes Fratres, & Ecclesiarum rectores; his contententibus, rem diuinam diebus festis, & Dominicis debere in Paroecijs Parochianos audire, & quotannis semel in Paschate peccata suis Parochis confiteri; contra verò Mendicantibus oppositum dicentibus; inde nimirum arguentibus, quod post Sixtum III. Priuilegia à Leone X. Paulo III. Pio III. Pio Quinto, Gregorio XIII. per multa impetrauerint, quibus liberè cõceditur, vt in ipsorum templis quilibet rem diuinam diebus etiam festis, ac Dominicis audiat: & similiter, vt Mendicantes possint liberè confessiones peccatorum excipere, ita vt confessi Parochiani Mendicantibus compelli nequeant ad eadem peccata iterum suis Parochis confitenda.

Sed obijciat quispiam Constitutiones Synodales, immò etiam consuetudines moribus hominum comprobatas, quæ alicubi locorum extant,

quibus